

Žena u Starom zavjetu

Uloga žene u biblijskoj teologiji Staroga zavjeta

- Negativno:
- svojina
  - simbol - idolopoklonstva
  - naroda

Eva, Mirjam, Debora, Ana

Glory and Praise (Dn 3)

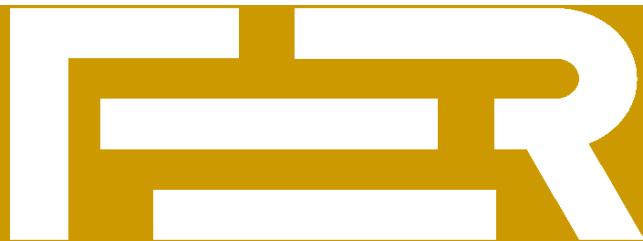
Musical notation for Glory and Praise (Dn 3) in E major, 6/8 time. The notation consists of two staves of music with corresponding lyrics below them.

The first staff begins with a treble clef, a key signature of three sharps, and a 6/8 time signature. The notes are primarily eighth notes and sixteenth notes. The lyrics are:

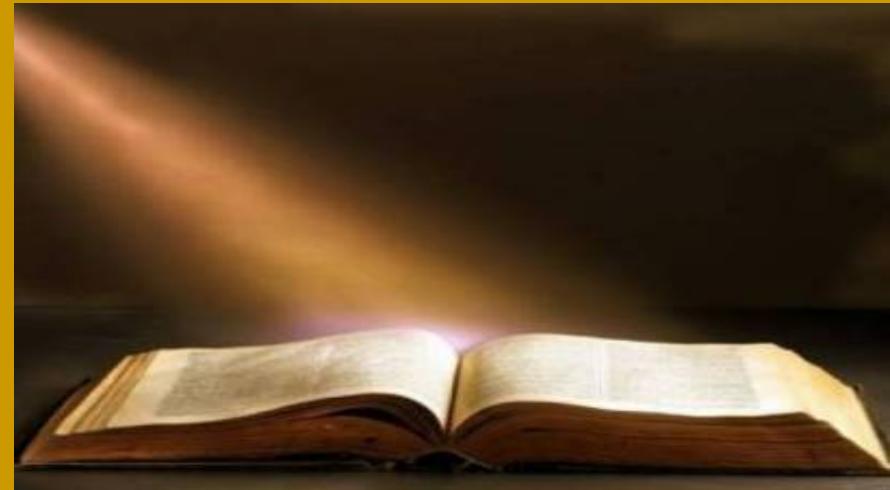
Glo - ry and praise for e - ver,
Glo - ry and praise for e - ver!

The second staff continues the musical pattern. The lyrics are identical to the first staff.

Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
bibteo@fer.hr

Biblijjska teologija 1

FER, zim. sem. 2021./22.

doc. dr. sc. Niko Bilić, SJ, FFRZ
Tanja Lakić, mag. theol.

<http://www.fer.unizg.hr/predmet/bibteo1>

Eva – živa žena

Na prvim stranicama
Pisma
(Post 1,26-5,5)

Eva – žena u Post 2-5

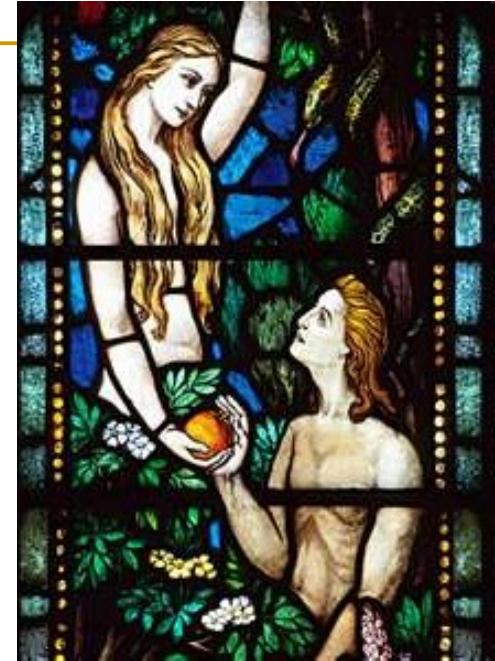
□ Ljudsko iskustvo u Post 2,18?

- Samoća ⇔ *Nacrt za čovjeka u 1,27s; 5,1s?*
- “slika Božja”, “prilika” – muško i žensko
- žena – Božje *stvorenje* (1,27)
- blagoslovljena (1,28; 5,2)
  - *Uzajamnost u 2,18.20?*
- “kao što je on” (2,18.20) – koja ide ususret
- Rebro, bok – čovjek i od živoga tkiva (2,22)
  - ⇔ *Ostala bića u 2,19?*
- “od zemlje” (*אָדָם 'adamâ* 2,7.19) ⇔ rebro blizu srca, kost
  - Uloga muža u 3,1-5? ⇔ “moje” (2,23), “prionuti” (24)
- ljubljena odabranica ostavljena – *sama* (usp. 2,18)!

Ljudska ranjivost

- Prepoznaće li zmijsku laž u Post 3,1? (usp. 3,2)
- hrabro ispravlja: “smijemo jesti” (3,2)
  - Odakle zna za upozorenje u 3,3 (usp. 2,17)
- sluša i pamti – *pooštrava*?
- jesti → dirnuti
  - Zajedništvo u 3,6–8?
- oboje jedu (v6)
- otkrivaju izloženost (v7)
- → skrivaju se (v8)
  - strah v10 (↔ nisu se stidjeli 2,25)
- “Prevarila me zmija” (3,13)
- Kako o prvorodencu u 4,1?
- “stekla sam sina s יְהוָה” (4,1)
- Zna li za ubojstvo (4,25)?
- “Abela ubi Kajin” – slomljeno majčino srce (4,25)

Nositeljica pra-evanđelja

- Značenje Evina imena u Post 3,20:
- majka svih živih (20):
  - ostavljenih, prevarenih, opterećenih... kojima Bog daje novu priliku
- Eva prihvaća novi život (4,25; usp. 5,3s):
  - “Bog mi dade drugoga potomka”
  - “Adam je imao još sinova i kćeri” (5,4)
  - ⇔ muke rađanja (3,16; usp. Iv 16,21)
- προτοευαγγέλιον *protoeuangelion* u 3,15:
- Njezin potomak pobjednik nad zmijom (15)
  - Žena u porođaju (Otk 12,2), Od žene bi rođen (Gal 4,4)

Mirjam

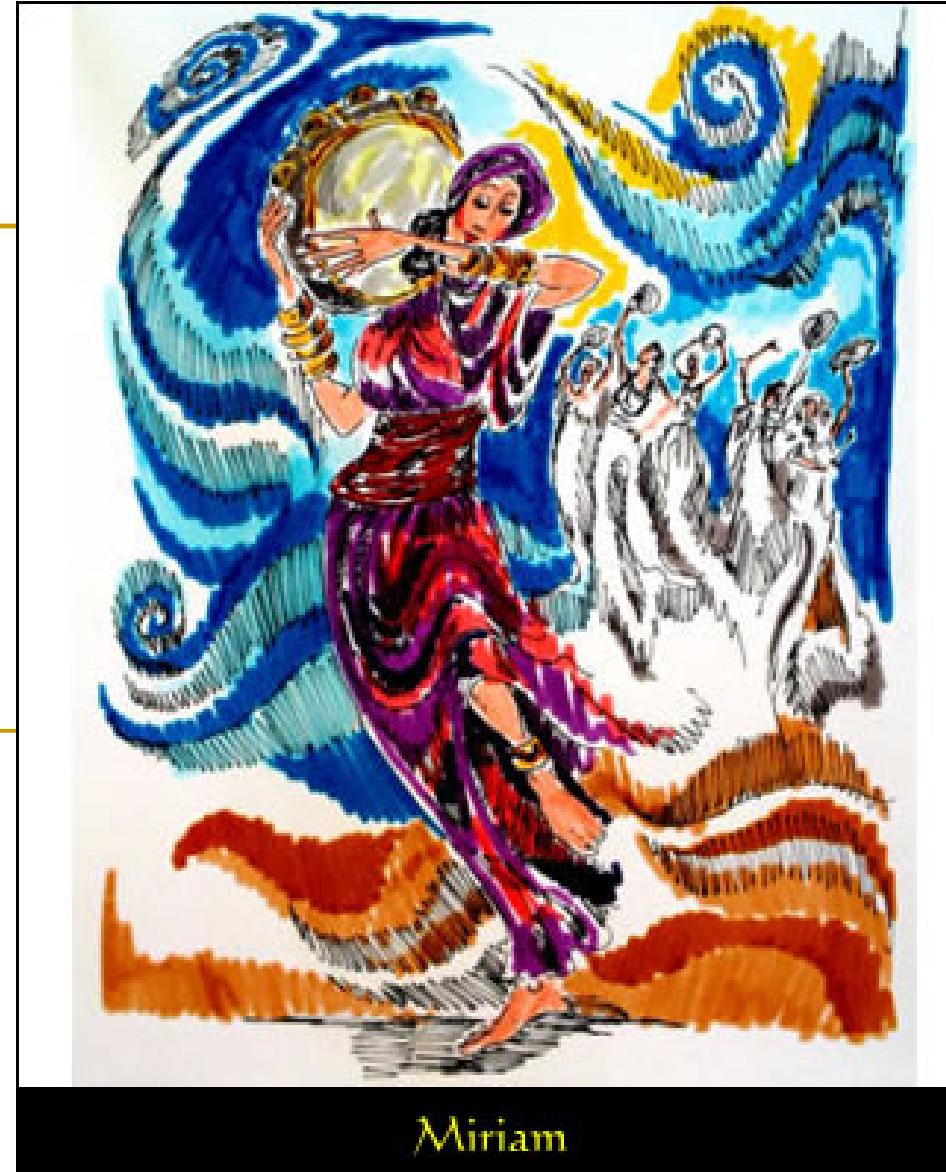
---

*Proročica
i predvoditeljica*

Izl 15,20s

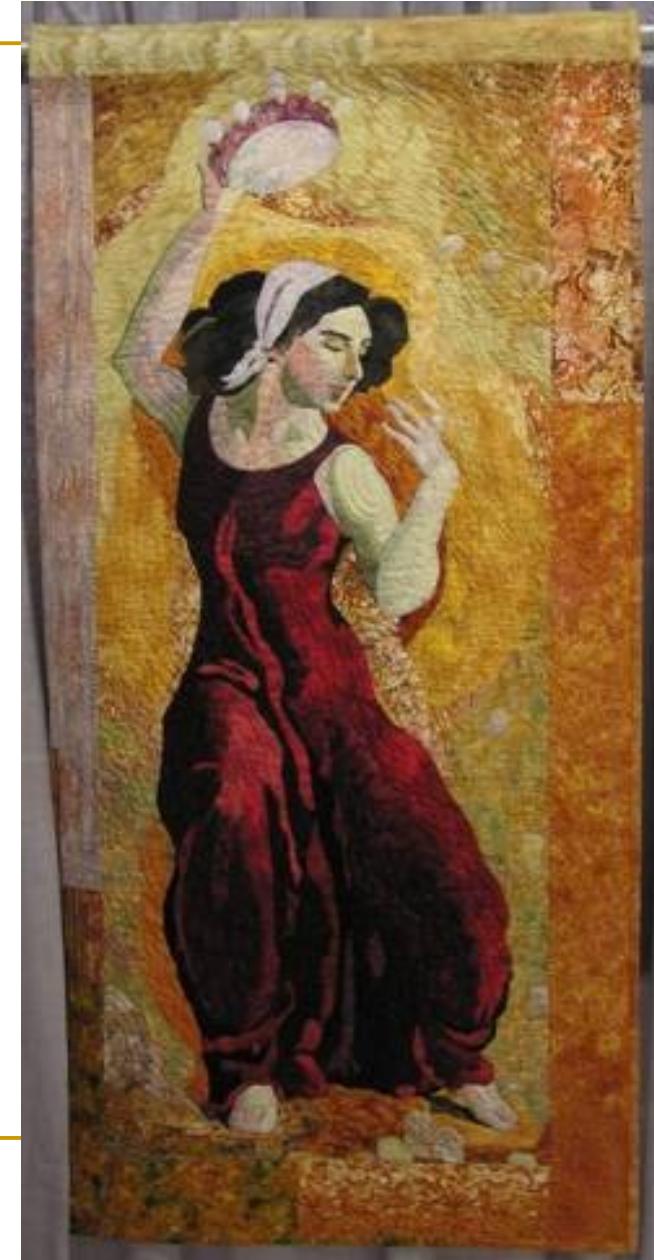
Br 12

Mih 6,4

Proročica Mirjam

- Izl 15,20 – čije ime u NZ?
- Isusove majke Marije
- prva נביאה *nabi'â*, u Zakonu
- uz središnji događaj u Izl 14
  - Koje riječi i odakle (15,21 usp. 1b)?
- “Slavom se proslavio...” (v21 usp. 1b)
- Pripjev (*ענָה ‘anâ* “odgovoriti”)
  - Predvodnička uloga u Izl 15,20?
- Sve se pridružuju – dosl. “za njom” (v20)
  - Novo značenje: “pjevati” u v1.21
- nalog “pjevajte” (v21)

Poput velikoga spasitelja

- Čija sestra (Izl 15,20)?
- Aronova – liturgijska funkcija
  - Tko rješava sukob u Br 12,4
- “Vas troje u šator sastanka...”
  - Kako zajednica reagira kad je pogodjena gubom (Br 12,15)?
- Čekaju – sačuvan autoritet (v15)
  - Usp. “Javljam se proroku...” (v6)
  - Spašava li brata u Izl 2?
  - *Što je Mirjam u Mih 6,4?*
- Predvoditeljica naroda s Mojsijem

“Idem s tobom”

Duhovnost
proročice Debore
(Suci 4 i 5)

Proročica Debora (Suci 4s)

■ נָבִיאת *n̄bî'â* proročica (4,4)

- Jedina (osim proroka u 6,8)
- Prva u Obećanoj zemlji!
- Drugi naslov אֶם 'em u 5,7:

■ majka; דָבָרָה *d̄bôrâ* =

■ Pčela

- Trajanje potlačenosti u 4,3?

■ 20 godina (4,3)

- Mir u 5,31

■ 40 godina (5,31)

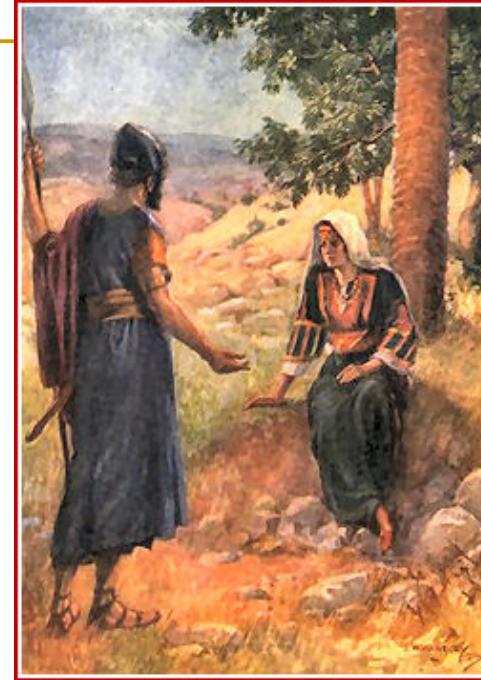
■ Zajednica “viče” (4,3)

- usp. צַעַק *ṣaq* sa 'aq Post 4,10;
Izl 3,7; 14,10

■ Abelova krv, egipatsko roblje, progonjen narod

Osobno zalaganje

- *Skromno prorokovanje* (Suci 4,6.14):
- “*Nije li zapovjedio יהוה*” (4,6)
- “*Nije li יהוה izišao pred tobom*” (14)
- Obećanje i djelo u 4,9:
  - “sigurno idem s tobom!”
- Polazi – pokazatelj autentičnosti
  - *Autoritet* (4,6.14):
  - “*šalje*” po Baraka (*שלה šalah* 4,6)
  - naređuje: “*ustani!*” (14)

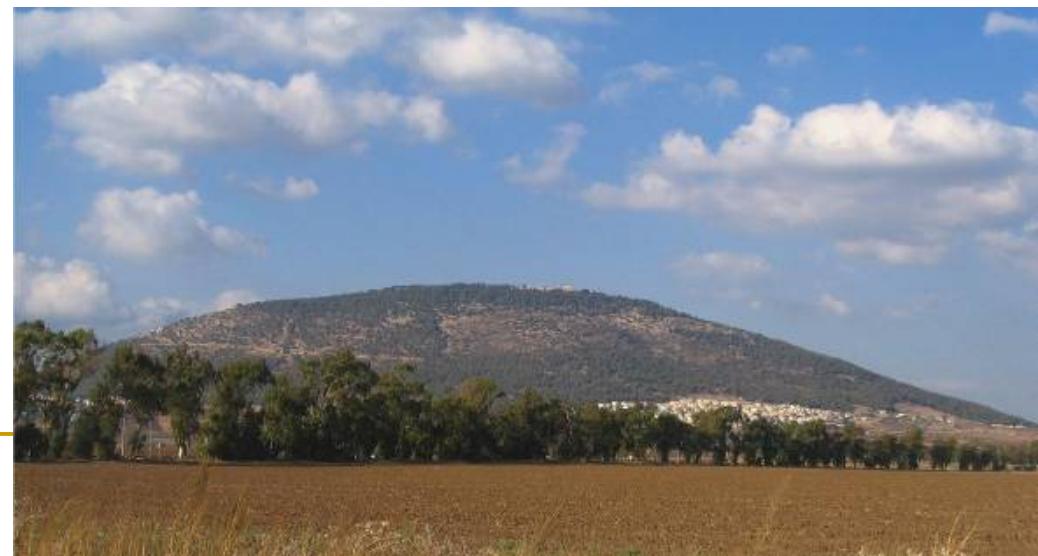

- Napadači
  - u 4,3.13 ⇔ 15,17?
  - 900 oklopnih kola (4,3.13)
  - ⇔ Izrael pješice (4,10)
  - Vojskovodja pješice bježi (15,17)

Božja potvrda

- “I dođe Riječ...”, “ovako govori...”
- “*Blokiranje*” (*הם hamam* 4,15
usp. Izl 14,24)
  - *לפנֵי lifnê* ispred
- Bog pripravlja pobjedu (4,14)
- Ponizuje napadača (4,23)
  - Gdje su branitelji (4,6.14)?
- Tabor
  - Gdje su napadači (4,7.13; 5,21)?
- ⇔ Kišon
  - Taktička prednost

- בָּרוּ כִּי יְהוָה x
baraku Adonaj (5,2.9)
- = blagoslivljajte Gospodina
- “Siđi k meni” (5,13)
  - Narod pohrli (KS)
  - Narode, silazi (Š.)

Samuelova majka Ana

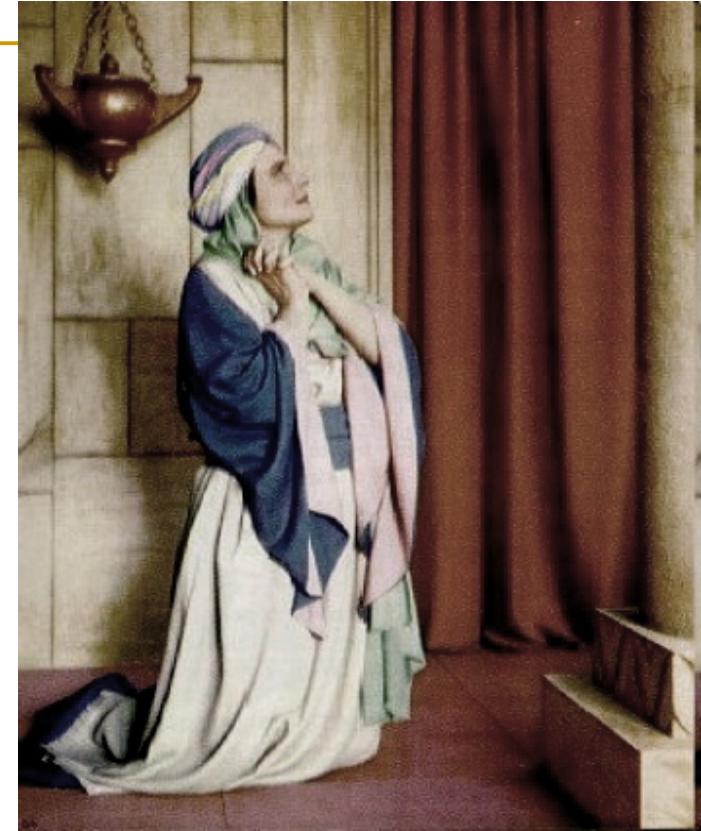
---

1 Sam 1s

Majka Ana

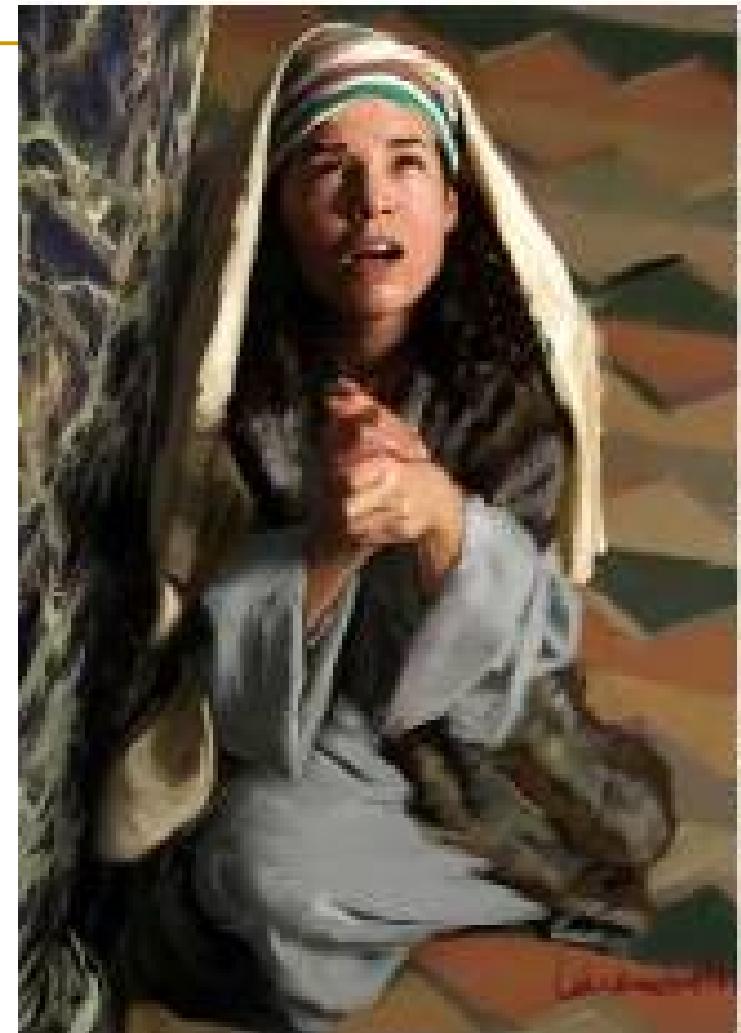
- Voljena (1 Sam 1,5):
- “ljubio je Anu” – *pobožan muž?* (1,3):
- Svake godine u svetištu
  - Zašto Ana trpi (v5s)?
- Nije majka = bez blagoslova
- Suparnica vrijedā
  - Kako je bol somatizirana
(v7s.10 + šutnja)?
  - muž vidi (v8):
- ne jede (1,7s),
- plače (3x v7s.10)

- Plačeš, ne jedeš
- → svi slave, ona se povlači (v9)

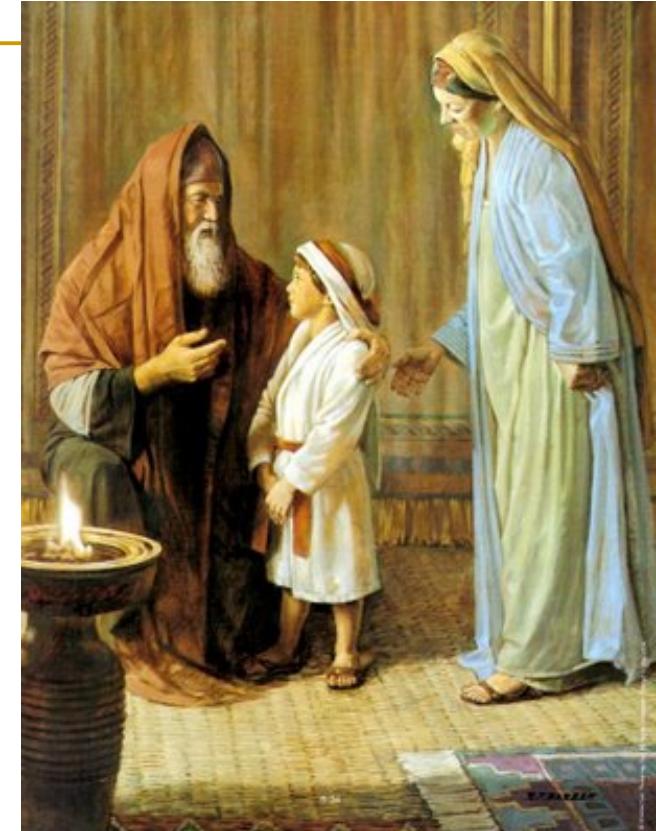
Anina prva molitva

- “Izlijeva dušu” (1 Sam 1,15)
- u molitvi (v10)
  - Dugačkoj (v12.16), tihoj (v13)
  - *Što čini pred Bogom u v11?*
- Polaže zavjet (v11):
- “Ako mi daš sina...”
- “...dat ću ga יְהוָה”
  - Je li molitva uslišana? (זָכַר zakar 11.19)
- sjeti me se (v11) → sjeti je se (19)

Novo lice

- Optužena od svećenika (1 Sam 1,14):
  - **Pijana si! – *Kako se brani u v15s?***
  - **istinom – *uspjeh u v17?***
  - **Postiže zagovor (v17): Bog ispunio!**
    - srce rastuženo (v8) i duša ojađena (v10)
    - **Kakvo lice u v18?**
  - **“Ne kao prije”, jede**
    - Donosi i priopćuje odluke (v22):
  - **“Neću ići” (22) → “Dobro!” (v23)**
    - Nova uloga u v24?
  - **“Uzima”, “vodi” – aktivna voditeljica (v24)**

Plodovi

- Vjerna (1 Sam 1,28)?
- “vraćam” – ispunja zavjet (28)
  - Nova molitva u 2,1–10?
- univerzalan hvalospjev (2,1–10)
  - Navještaj u 2,6?
- יהוה diže iz Šeola (2,6)
  - i dalje se brine za sina (2,19):
- Ana donosi odjeću (2,19); Samuel raste 2,21.26; 3,19
- “Nerotkinja rađa” (2,5): *Koliko djece (v21)?*
- Još 3 sina + 2 kćeri (v21)

